

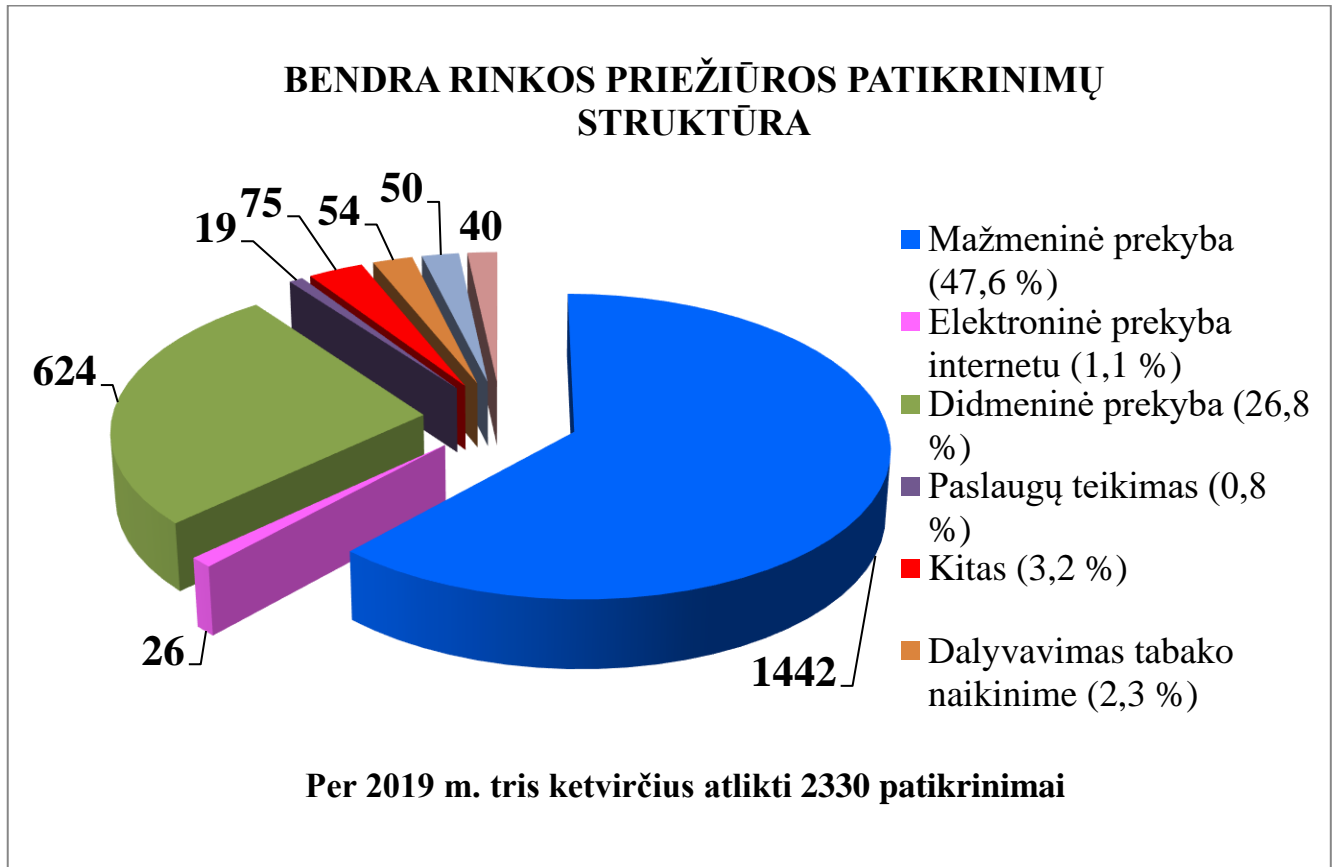
VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS

2019 M. 9 MĖNESIŲ RINKOS PRIEŽIŪROS ATASKAITA

2019-11-21

Vilnius

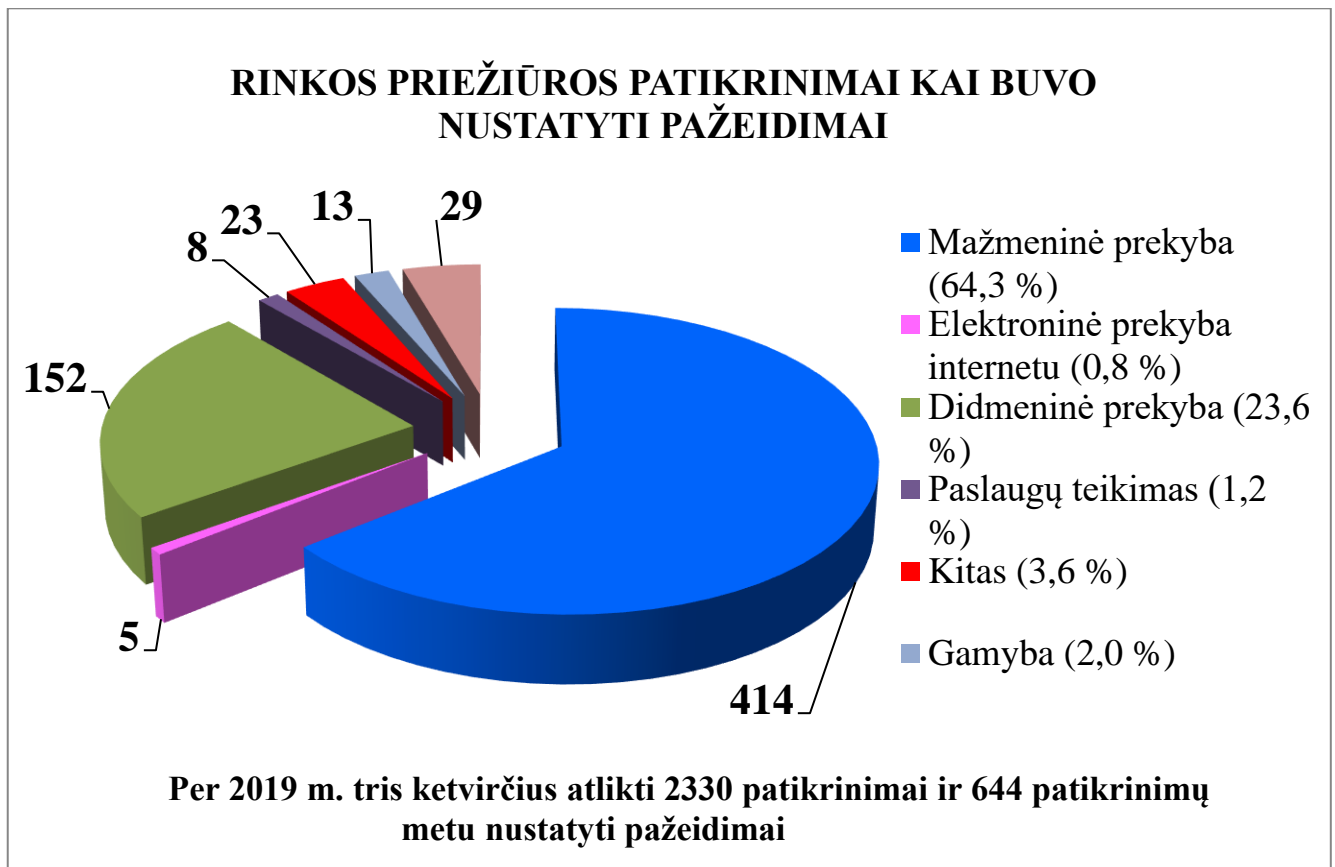
Per 2019 m. 9 mėnesius (III ketvirčius) Tarnyba atliko 2330 rinkos priežiūros patikrinimų. Atliekant 664 rinkos priežiūros patikrinimus buvo nustatyti pažeidimai (28,5 % nuo visų rinkos priežiūros patikrinimų). 2018 m. per 9 mėnesius buvo atlikti 1679 rinkos priežiūros patikrinimai ir 488 patikrinimų metu (29,1 proc.) nustatyti teisės aktų reikalavimų pažeidimai; per 2017 m. 9 mėnesius atlikti 1965 patikrinimai, iš jų 27,4 proc. su pažeidimais. Rinkos priežiūros patikrinimai sudaro 48,56 % nuo visų patikrinimų (per 2018 m. 9 mėnesius - 30,8 %; per 2017 m. 9 mėnesius – 36,8%).

1 pav. Bendra Tarnybos 2019 m. per 9 mėnesius atliktų rinkos priežiūros patikrinimų struktūra.

Toks veiklos efektyvumo rodiklių pagerėjimas (detali analizė bus pateikta vertinant visų metų rezultatus) pasiektas dėl 2018 metais inicijuoto Tarnybos struktūros pertvarkymo. Atskyrus vartojimo ginčų nagrinėjimo ne teisme funkcijas ir rinkos priežiūros vykdymą, regionų rinkos priežiūros skyriai vykdo rinkos priežiūrą, nagrinėjant vartotojų skundus, teikia tik gaminio/paslaugos vertinimo išvadas nagrinėjant vartojimo ginčus ne teismo tvarka, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo VI skirsnio nustatyta tvarka. Per 2019 m. III ketvirčius 2468 kartus buvo teiktos Gaminio/paslaugos vertinimo išvados nagrinėjant vartojimo ginčus ne teismo tvarka, vadovaujantis

Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo VI skirsnio nustatyta tvarka (toliau – Išvados). Teikiant išvadas taip pat atliekamas vertinamos prekės ar paslaugos atitikties įvertinimas ir vertinama, ar prekė atitinka privalomus arba deklaruojamus rodiklius, ar tinkamai paženklinta ir tinkamai pateikiama privaloma informacija apie prekę ar paslaugą. Toliau ataskaitoje kalbama tik apie rinkos priežiūros patikrinimus.

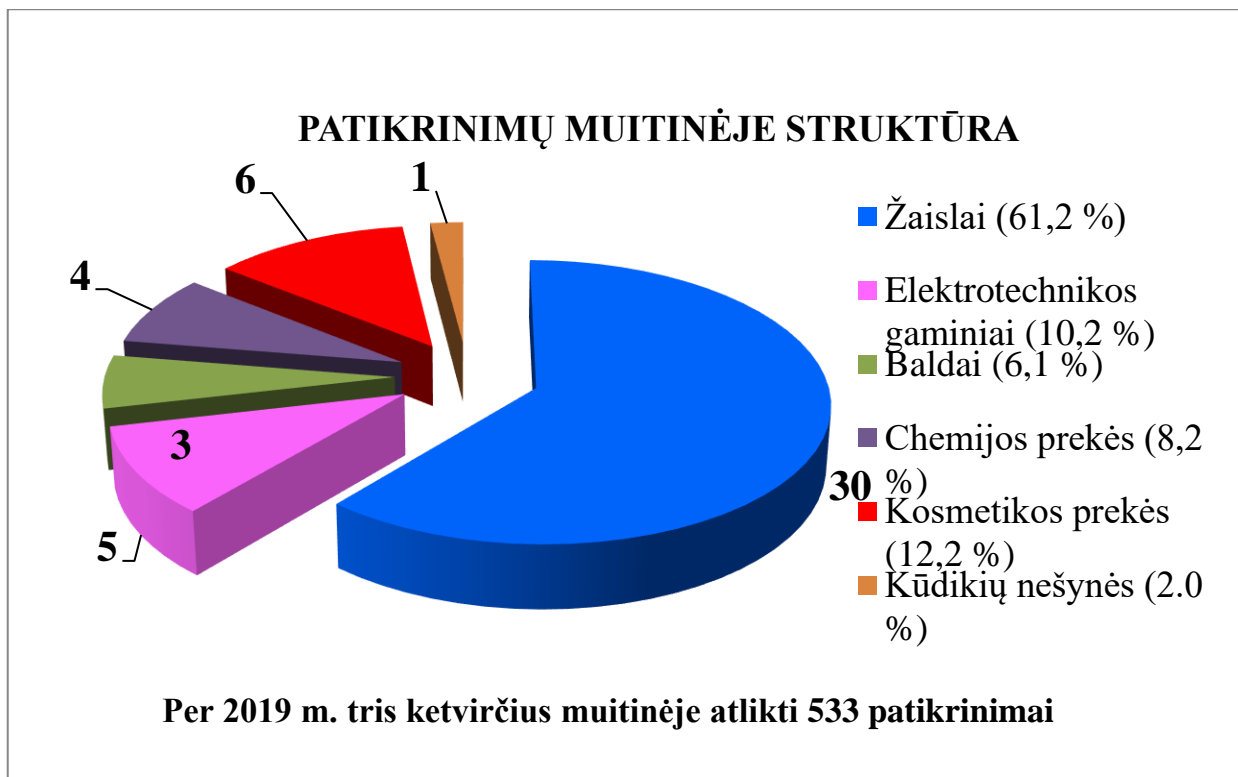
2 pav. Pažeidimai nustatyti atliekant rinkos priežiūrą per 2019 m. 9 mėnesius.

Tikrinant mažmeninės prekybos įmones buvo atlikti 1442 patikrinimai ir 414 patikrinimų metu buvo nustatyti neatitikimai teisės aktų reikalavimams (28,71 %). Tikrinant didmeninę prekybą atlikti 624 patikrinimai ir 152 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai (24,36 %). Tikrinant paslaugų teikimą buvo atlikta 19 patikrinimų ir neatitikimai teisės aktų reikalavimams buvo nustatyti 8 (42,10 %) patikrinimų metu. Turgavietėse 2019 m. per tris ketvirčius atlikta 40 patikrinimų, iš jų su pažeidimais 29 patikrinimai (72,5%).

103 patikrinimus atliko: Nuotolinės prekybos skyrius (74 patikrinimus); Rekreacinių paslaugų skyrius (21 patikrinimą) ir Vartojimo paslaugų skyrius (8 patikrinimus). Šių patikrinimų metu buvo

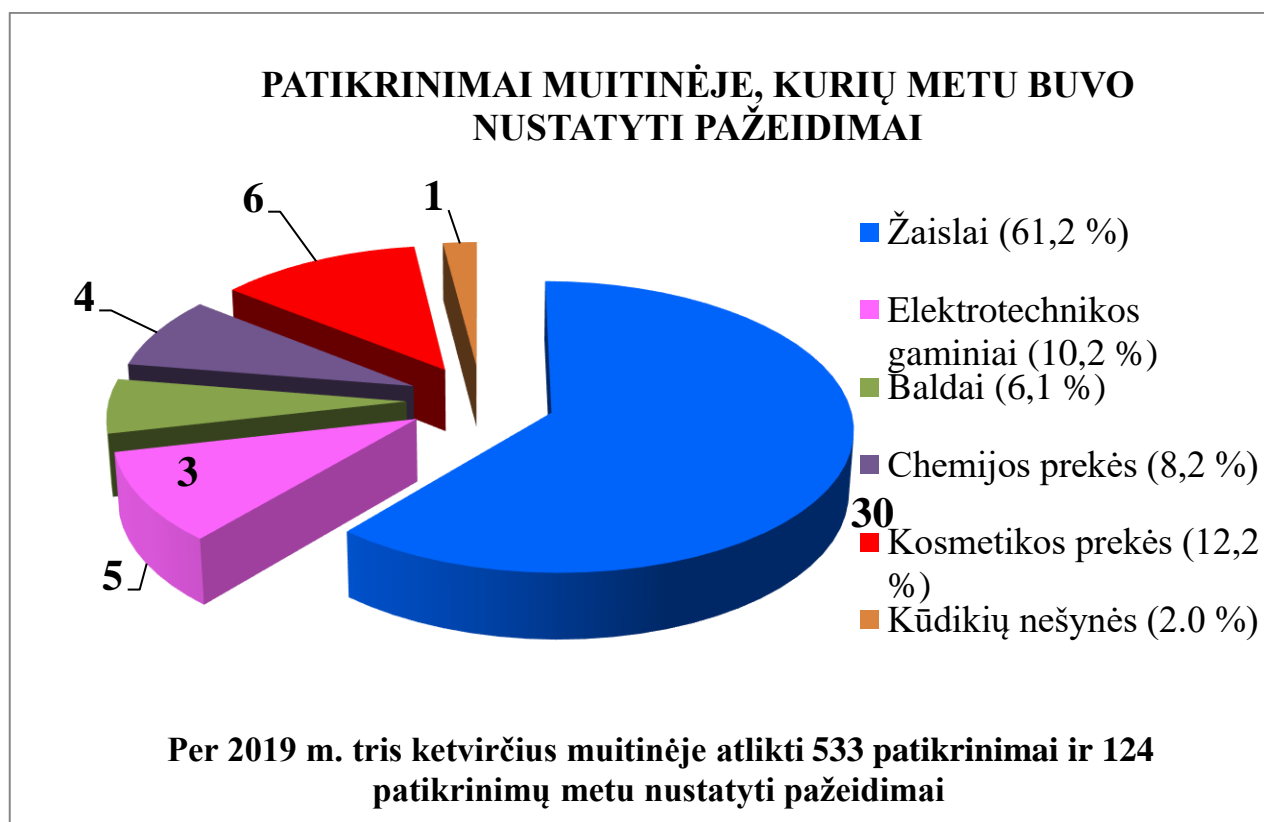
tikrinamos internetinės parduotuvės (95 patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai (92 %)), kuriose siūlomos vartojimo prekės, siekiant nustatyti, kaip ekonominės veiklos vykdytojai vadovaujasi teisės aktų reikalavimais, reglamentuojančiais nuotolinę prekybą. Toks didelis pažeidimų skaičius nustatomas todėl, kad patikrinimai atliekami elektroninėse parduotuvėse, kuriose nustatomi pažeidimai atliekamo monitoringo metu. Elektroninė prekyba internetu, kai buvo tikrinama parduodamų prekių atitiktis privalomiems ir deklaruojamiems rodikliams, buvo tikrinta 26 kartus ir pažeidimai nustatyti 5 patikrinimų metu (19,23 %). Detali ataskaita Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos 2019 m. 9 mėnesių rinkos priežiūros ataskaitos 1 priede.

Vadovaujantis Konfiskuotų ir valstybės naudai perduotų tabako gaminių sunaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. 1116 „Dėl Konfiskuotų ir valstybės naudai perduotų tabako gaminių sunaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatomis, 2019 m. per 9 mėnesius Tarnybos specialistai 54 kartus (2018 m. per 9 mėn. – 51; 2017 m. per 9 mėn. – 37) dalyvavo konfiskuotų ir valstybės naudai perduotų tabako gaminių sunaikinimo komisijų veikloje.

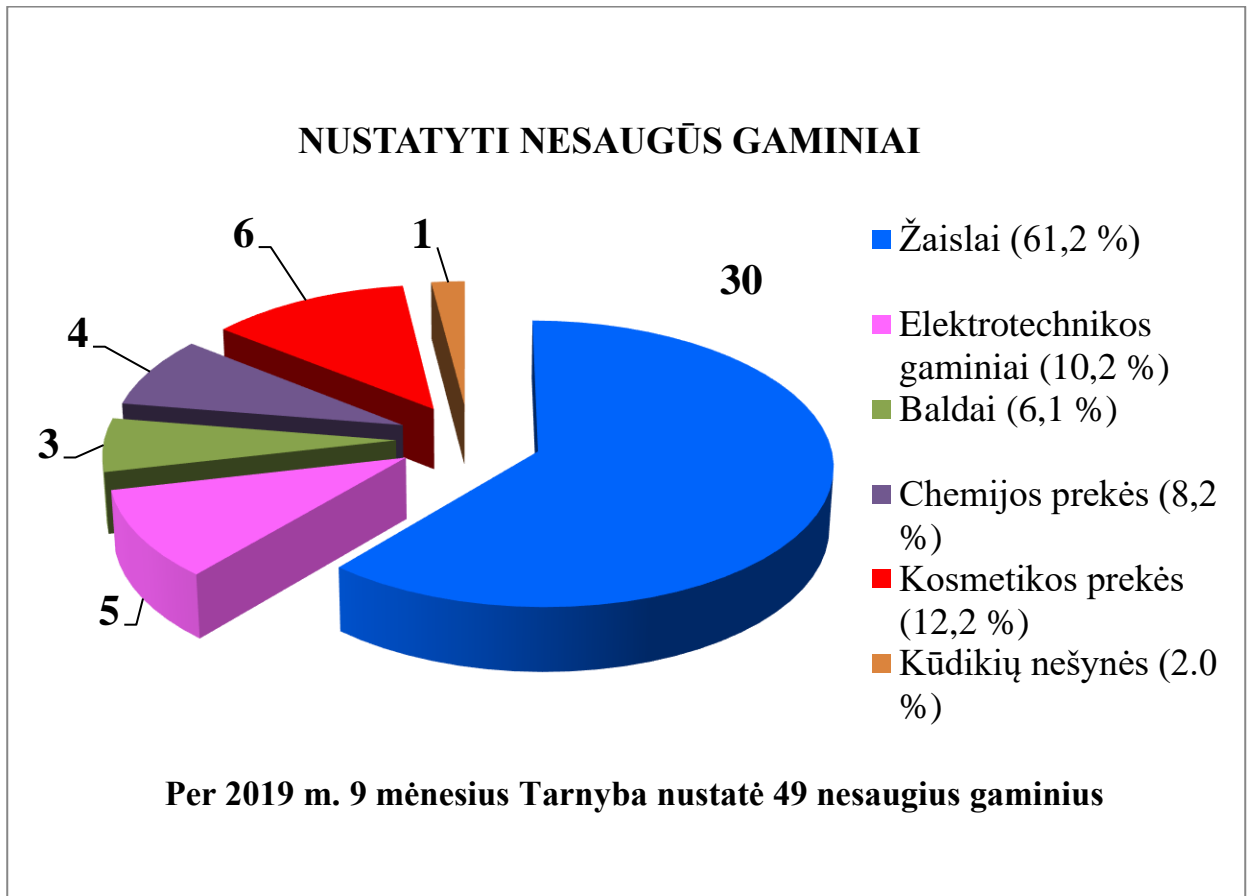
3 pav. Patikrinimai pagal prekių grupes atlikti muitinėje per 2019 m. 9 mėnesius.

2019 m. per 9 mėnesius muitinėje atlikti 533 patikrinimai ir 124 (23,26 %) patikrinimų metu buvo nustatyti trūkumai (per 2018 m. 9 mėn. – 338 patikrinimai ir 98 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai (29,0 %); per 2017 m. 9 mėn. – 244 patikrinimai, 46 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai (18,85 %). Asmens apsaugos priemonės buvo tikrintos 16 kartų ir 7 patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai; cheminės medžiagos ir preparatai buvo tikrinti 34 karus ir pažeidimai nustatyti 15 patikrinimų metu; elektrotechnikos gaminiai tikrinti 384 kartus ir pažeidimai nustatyti 78 patikrinimų metu; transporto sudėtinės dalys tikrintos 30 kartų ir pažeidimai nustatyti 3 patikrinimų metu.

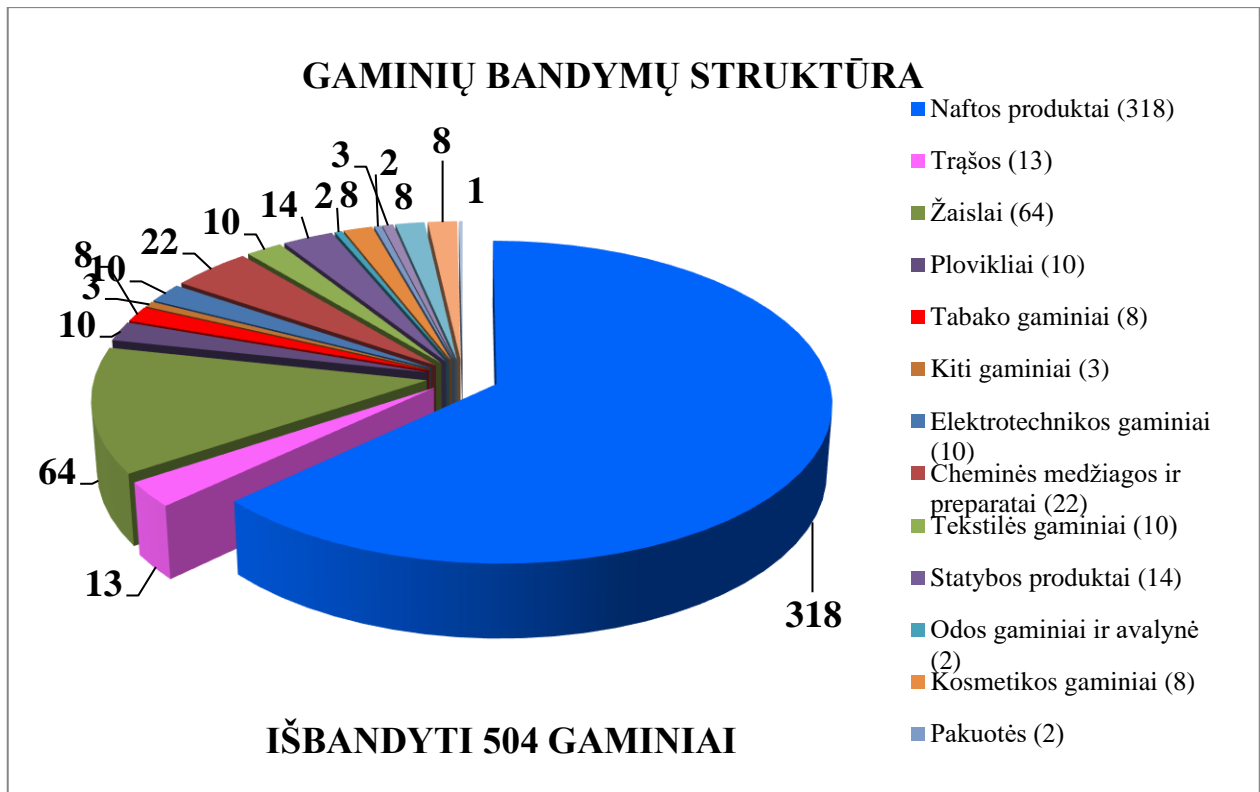
4 pav. Patikrinimai su pažeidimais pagal prekių grupes nustatyti atliekant patikrinimus muitinėje per 2019 m. 9 mėnesius.

Per 2019 m. 9 mėnesius Tarnybos specialistai nustatė 49 nesaugius produktus. Nustatyta 30 nesaugių žaislų; 6 kosmetikos prekės, 5 elektrotechnikos gaminiai, 3 baldai (iš jų dvi kūdikių lovelės).

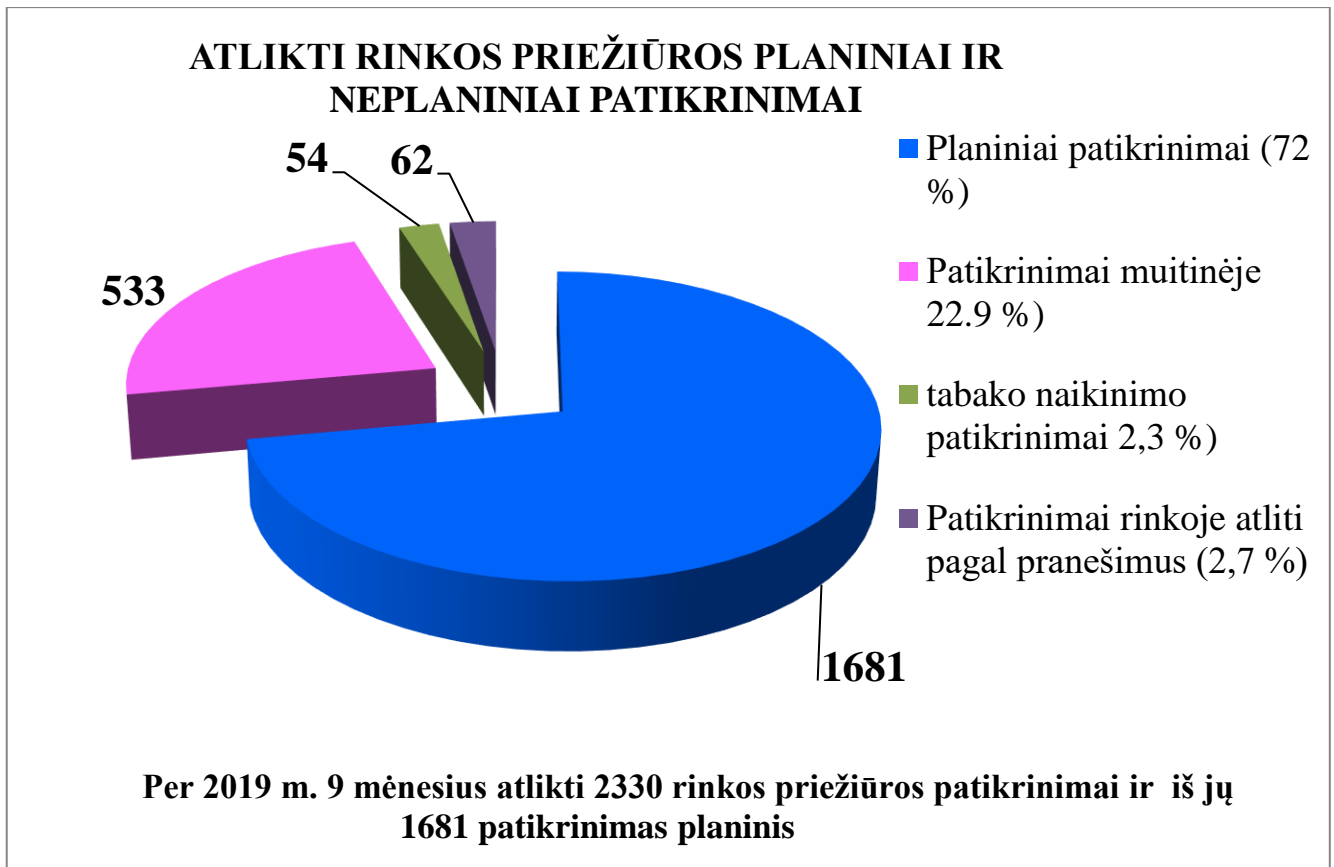
5 pav. Nustatyti nesaugūs gaminiai

Vykdamas sektorinę nacionalinę rinkos priežiūros 2019 metų programą, Tarnyba 2019 metais per 9 mėn. atrinko ir išbandė 504 bandinius (2018 m. per 9 mėnesius išbandyti 448 bandiniai; 2017 m. per 9 mėnesius išbandyti 415 bandinių). Rinkoje atrinkta ir Lietuvos laboratorijose išbandyti 485 gaminiai. Lietuvos rinkoje atrinkta ir Europos laboratorijose išbandyta (Europos produktų saugos forumo (toliau – PROSAFE) projektai) 19 gaminių. Daugiausia buvo tikrinami naftos produktai ir žaislai.

6 pav. Atlikti bandymai pagal prekių grupes

III ketvirčių patikrinimų planas įvykdytas 106,5%. Į planinių patikrinimų skaičių neįtraukiami šie rinkos priežiūros patikrinimai: patikrinimai atliekami muitinėje (533 patikrinimai); tabako naikavimo patikrinimai (54); patikrinimai atlikti rinkoje pagal ekonominės veiklos vykdytojų ar vartotojų pranešimus (62). Iš viso planinių patikrinimų atlikta 1681; buvo suplanuota per 2019 m. 9 mėnesius atlikti 1579 patikrinimus. Planinių patikrinimų skaičius išaugo dėl vykdomų rinkos priežiūros programų, pvz.: vykdant vartotojams parduodamų prekių atitikties ženklinimo, saugos ir energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinimo programą buvo atliktas 81 patikrinimas; žvejybai skirtų prekių parduotuvėse parduodamų chemijos prekių ir prekių, kurioms būtina pateikti naudojimo instrukcijas, tikrinimo programą – 40 patikrinimų; minkštų kimštinių žaislų atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programą – 38 patikrinimai.

7 pav. Planiniai ir neplaniniai rinkos priežiūros patikrinimai

2018 metais siekiant pagerinti Tarnybos veiklos efektyvumą, inicijuotas Tarnybos struktūros pertvarkymas. Šios pertvarkos tikslas – atskirti vartojimo ginčų nagrinėjimo ne teisme funkcijas ir rinkos priežiūros vykdymą bei optimizuoti žmogiškųjų išteklių panaudojimą. Naujoji Tarnybos struktūra įsigaliojo 2019 m. sausio 1 d. Pagrindiniai iššūkiai Tarnybos veikloje yra susiję su vis didėjančiu vartotojų prašymų skaičiumi – per teisės aktuose nustatytus terminus tam tikrais atvejais nėra galimybių išnagrinėti vartotojų prašymus ir priimti sprendimų, daugėja nusiskundimų dėl ilgai trunkančių procedūrų ir pan. Pažymėtina, kad prie šios problemos prisideda ir riboti žmogiškieji išteklių. Įvykus reorganizacijai, pasikeitė Tarnybos struktūra: vietoje 10 apskričių skyrių įsteigti 4 regionų rinkos priežiūros skyriai. Todėl 2019 m. I ketvirtį vyko organizaciniai veiksmai (užbaigiami pradėti darbai pagal seną struktūrą ir anksčiau galiojusias tvarkas) ir pasikeitė rinkos priežiūros rezultatai. Atskyrus vartojimo ginčų nagrinėjimo ne teisme funkcijas ir rinkos priežiūros vykdymą, regionų rinkos priežiūros skyriai vykdo rinkos priežiūrą, nagrinėjant vartotojų skundus, teikia tik gaminio/paslaugos vertinimo išvadas nagrinėjant vartojimo ginčus ne teismo tvarka, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo VI skirsnio nustatyta tvarka. Dėl įvykusios reorganizacijos, pirmąjį 2019 m.

ketvirtį atitikties teisės aktams ir saugos reikalavimams kontrolės programos vykdomos nebuvo. 2019 m. per 9 mėnesius buvo atliktos arba pradėtos vykdyti šios tikrinimo programos:

1. Apdorotų gaminių atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: pradžia – 2019 m. balandžio 1 d., pabaiga – 2019 m. balandžio 30 d.

Apdorotų gaminių (apdorotas gaminys – medžiaga, mišinys arba gaminys, kurie apdoroti vienu ar daugiau biocidinių produktų, arba į kuriuos sąmoningai įdėta vienas arba daugiau biocidinių produktų) atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa buvo vykdoma 2019 m. balandžio 1 – 30 d. d. pagal Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) vykdomą projektą BEF-1 dėl apdorotų gaminių. BEF-1 yra reikalavimų vykdymo užtikrinimo projektas, kuriame daugiausia dėmesio skiriama tam, ar apdorotuose gaminiuose teisėtai naudojamos veikliosios medžiagos, ir apdorotų gaminių ženklavimui pagal Biocidinių produktų reglamento (Reglamentas (ES) Nr. 528/2012, toliau – BPR) kriterijus ir taisykles. Apdorotų gaminių gamintojai ir importuotojai turi užtikrinti, kad produktai būtų tinkamai ženklavami. Etiketė turėtų būti lengvai įskaitoma, matoma ir informacija joje turėtų būti pateikiama įvežimo valstybės narės nacionaline kalba.

Programos tikslas buvo įvertinti situaciją apdorotų gaminių rinkoje ir siekti, kad į Lietuvos rinką tiekiamos prekės atitiktų jiems taikomus teisės aktų ir standartų reikalavimus.

Visi Tarnybos regionų rinkos priežiūros skyriai atliko po 4 (keturis) patikrinimus. Tikrinimo objektus Tarnybos regionų rinkos priežiūros skyriai pasirinko patys, pagal projekto BEF-1 rekomendacijas.

Buvo atlikta 16 (šešiolika) patikrinimų, 10 patikrinimų metu nustatyta neatitiktis teisės aktų reikalavimams – nėra teiginio, kad gaminyje sudėtyje yra biocidinio produkto, nenurodytas veikliosios medžiagos pavadinimas. Šie pažeidimai yra mažareikšmiai ir lengvai pašalinami, todėl įmonėms buvo pateikti žodiniai įspėjimai.

Visais atvejais specialistai užpildė jiems pateiktus ECHA Forumo BEF-1 projekto klausimynus, kurie buvo išsiųsti į Cheminių medžiagų agentūrą Helsinkyje. 2020 m. ECHA svetainėje bus paskelbta galutinė ECHA Forumo sekretoriato patvirtinta ataskaita.

2. Naudotų prekių tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: pradžia – 2019 m. balandžio 1 d., pabaiga – 2019 m. gegužės 31 d.

Vykdamas Naudotų prekių tikrinimo programą buvo atlikti tiekiamų į rinką naudotų prekių atitikties taikomiems teisės aktų reikalavimams patikrinimai platintojų įmonėse arba specializuotuose prekybos vietose. Patikrinimai vyko nuo 2019 m. balandžio 1 d. iki 2019 m. gegužės 31 d. Programos

vykdymo metu Tarnybos regionų rinkos priežiūros skyriai atliko 16 patikrinimų naudotomis prekėmis prekiaujančiose įmonėse, 9 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai (56,5 proc.). Patikrinta 70 tipų dėvėtų drabužių ir avalynės, nustatyti 23 tipai su pažeidimais (32,86 proc.): 15 tipų – saugos pažeidimai, 8 – ženklinimo. Pagal pažeidimų pobūdį: 8 tipai – nenurodyta kaina, 5 – prekiaujama draudžiamomis prekiauti dėvėtomis vaikiškomis prekėmis, 2 – dėvėtiems gaminiams nepateiktas dezinfekcijos pažymėjimas, 4 – dėvėtų gaminių prekybos vietoje nėra įspėjamojo užrašo, 11 – dezinfekcijos pažymėjimas neatitinka nustatytų reikalavimų. Buvo prekiaujama dėvėtu apatiniu trikotažu kūdikiams ir vaikams iki 3 metų, dėvėta vaikiška avalyne ir dėvėtais minkštais žaislais (5) – pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. liepos 3 d. įsakymą Nr. 372 „Dėl prekybos dėvėtomis prekėmis“ tokia prekyba draudžiama, tai neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697 patvirtintų Mažmeninių prekybos taisyklių 8.1 p. reikalavimo – pardavėjui draudžiama parduoti prekes, kurių mažmeninė prekyba uždrausta įstatymų ar kitų teisės aktų. Nepateikti dezinfekcijos pažymėjimai (2), dezinfekcijos pažymėjimai neatitinka reikalavimų – formos (11), nustatytos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. liepos 3 d. įsakyme Nr. 372 „Dėl prekybos dėvėtomis prekėmis“ – pažeistas Mažmeninių prekybos taisyklių 8.1 p. reikalavimas (pardavėjui draudžiama parduoti prekes, kurių mažmeninė prekyba uždrausta įstatymų ar kitų teisės aktų). Nenurodyta kaina (8) ir prekybos vietoje nėra įspėjamojo užrašo (4) – pažeisti Mažmeninės prekybos taisyklių 10 p. reikalavimai – privaloma nurodyti kiekvienos prekės kainą bei asmenys, prekiaujantys dėvėtais tekstilės gaminiiais ir avalyne, privalo įspėti vartotojus apie tai, kad prieš naudojant šias prekes pagal paskirtį jas būtina išskalbti, išvalyti ar kitaip pašalinti dezinfekavimo priemonių likučius. Tokie įspėjimai raštu turi būti pateikti ir prekybos vietose.

3. Įtempiamųjų lubų atitikties ženklinimo ir saugos reikalavimams tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: pradžia – 2019 m. balandžio 15 d., pabaiga – 2019 m. birželio 14 d.

Po 2018 metais vykdytos Įtempiamųjų lubų tikrinimo programos gaunamų skundų skaičius dėl galimai nesaugių, netinkamos kokybės įtempiamųjų lubų nesumažėjo, todėl buvo būtina Programą pakartoti. Viso atlikti 8 patikrinimai; patikrinta 10 modelių įtempiamųjų lubų, 2 modeliai – su pažeidimais.

4. „Velykinių“ kiaušiniams dažyti skirtų dažų atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: pradžia – 2019 m. balandžio 1 d., pabaiga – 2019 m. balandžio 19 d.

2019 m. balandžio 1 – 19 d. d. prieššventiniu laikotarpiu buvo vykdoma „Velykinių“, kiaušiniams dažyti skirtų, dažų (toliau – dažai) atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa, kurios tikslas, įsitikinti, ar prieššventiniu laikotarpiu realizuojami „Velykiniams“ kiaušiniams dažyti skirti dažai yra saugūs bei skirti kiaušinių dažymui, t. y., kad nebūtų parduodami kitos paskirties dažai, kuriuos pavojinga naudoti kiaušinių dažymui.

Visi Tarybos regionų rinkos priežiūros skyriai atliko po 2 dažais prekiaujančių įmonių patikrinimus. Tikrinimo objektus Tarybos regionų rinkos priežiūros skyriai pasirinko patys.

Programos vykdymo metu bandiniai nebuvo atrenkami – buvo atliekami dokumentiniai patikrinimai, t. y. įvertinama prekė, jos ženklavimas, naudojimo instrukcija bei privalomieji dokumentai.

Viso buvo atlikti 9 patikrinimai, patikrinta 30 produktų. 7 patikrinimų metu pažeidimų nenustatyta – buvo prekiaujama dažais, skirtais kiaušinių dažymui, kurie yra maisto priedai ir kurių naudojimą reglamentuoja 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1333/2008 dėl maisto priedų. 2 patikrinimų metu rasti anilininiai dažai medvilnei (skirti ir kiaušinių lukštams). Šių dažų pakuočių ženklavime nenurodytas cheminės medžiagos ar mišinio nominalus kiekis pakete, tai neatitinka 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo (toliau – CLP reglamentas) III antraštinės dalies I skyriaus 17 straipsnio 1 dalies b) punkto reikalavimų. Viena įmonė, būdama tolesnė dažų naudotoja (pakuotoja), patikrinimo metu pateikė dažų tekstilės apdailai ir dažančiųjų medžiagų tiekėjų išduotus saugos duomenų lapus (toliau – SDL). Patikrinus SDL atitikimą teisės aktų reikalavimams, nustatyta, kad SDL neatitinka 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) (toliau - REACH reglamento) IV antraštinės dalies 31 straipsnio 7 dalies ir II priedo A dalies I skirsnio nuostatų, t. y. SDL 1.1 skirsnyje nenurodyti prekės (dažų) pavadinimai, SDL 1.2 skirsnyje nenurodyta informacija apie numatytąją anilininį dažų paskirtį; SDL 1.3 skirsnyje nepateikti duomenys apie mišinių tolesnį naudotoją – Lino Markevičiaus personalinę įmonę ir kita informacija. Įvertinus anilininį dažų pakuočių ženklavime ir pateiktose SDL nurodytą informaciją, nustatyta, kad anilininį dažų (spalvos: žydri, violetiniai ir oranžiniai) pakuočių ženklavime nenurodytos pavojaus piktogramos (simbolis: šauktukas), nepateiktas signalinis žodis „ATSARGIAI“, nenurodytos su klasifikacija susijusios, atitinkamos pavojingumo ir atsargumo frazės, t. y. šių anilininį dažų ženklavimas neatitinka CLP reglamento III antraštinės dalies I skyriaus 17 straipsnio 1 dalies d), e), f) ir g) reikalavimų.

5. Minkštų kimštinių žaislų atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa. Programos trukmė: pradžia – 2019 m. gegužės 23 d., pabaiga – 2019 m. gruodžio 31 d. Bandiniai atrenkami 2019 m. gegužės mėn. 23 d. – birželio mėn. 27 d.

Programos vykdymo metu tikrinama, ar realizuojami minkšti kimštiniai žaislai atitinka Žaislų saugos techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2011-04-01 įsakymu Nr.4-174 (toliau – Žaislų saugos techninis reglamentas), EN 62115: 2005/A12:2015 „Elektrinių žaislų sauga“ (įsigaliojo nuo 2017-06-03), EN 71-1 „Žaislų sauga. 1 dalis Mechaninės ir fizinės savybės“, EN 71-2 „Degumas“, 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančio Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančio Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (1907/2006) (toliau – REACH Reglamentas) (ftalatai), aromatiniai aminai, PAH) reikalavimus.

Programa dar vykdoma, tačiau jau žinomi bandymų rezultatai, kuriuos pateikė bandymus atliekanti AIJU Instituto laboratorija, Avda. de la Industria 23. 03440, Ibi. Alicante. España. Tarptautiniame projekte CASP 2019 Soft filled toys, kurio dalis yra Minkštų kimštinių žaislų atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa, dalyvauja 10 šalių, išbandyta 189 vnt. žaislų, po 19 vnt. kiekvienai šaliai. Bandymų metu nustatyta, kad 123 vnt. žaislų atitiko reikalavimus, o 66 vnt. žaislų neatitiko reikalavimų (atitinkamai pažeidimai procentais išsidėsto taip: Belgija 21%, Bulgarija 26%, Kipras 48%, Čekija 21%, Islandija 26%, Latvija 31%, Lietuva 42%, Liuksemburgas 42%, Malta 16%, Slovakija 74% (vidurkis 35%)).

Vertinant minkštų kimštinių su plastiko detalėmis žaislų bandymų rezultatus, nustatyta, kad 70% (39/56) bandytų žaislų atitiko mechaninių testų reikalavimus.

Cheminės savybės teigiamai įvertintos 88% žaislų (49/56). Šiai kategorijai žaislų degumo ir elektrinių savybių vertinimas nebuvo atliekamas.

Vertinant minkštų kimštinių su baterijomis žaislų atitiktį, nustatyta, kad 56 % (24/43) bandytų žaislų atitiko mechaninių testų reikalavimus. Cheminės savybės teigiamai įvertintos 91% (39/43) žaislų. Degumo bandymų metu pažeidimų nenustatyta, elektrinių savybių vertinimas nebuvo atliekamas.

Vertinant paprastų minkštų kimštinių žaislų atitiktį, nustatyta, kad 82% (51/62) bandytų žaislų atitiko mechaninių testų reikalavimus. Cheminės savybės teigiamai įvertintos 100% (62/62) žaislams.

Degumo bandymų metu pažeidimų nenustatyta 99% (51/52), elektrinių savybių vertinimas nebuvo atliekamas.

Vertinant minkštų kimštinių su pridedamomis detalėmis žaislų atitiktį, nustatyta, kad 56% (24/43) bandytų žaislų atitiko mechaninių testų reikalavimus. Cheminės savybės teigiamai įvertintos 91% (39/43) žaislų. Degumo bandymų metu pažeidimų nenustatyta 100% (31/31), elektrinių savybių vertinimas nebuvo atliekamas.

Apibendrinant rezultatus pagal dalyvaujančias šalis, neatitiktis mechaniniams reikalavimams nustatyta: Belgija - 4 žaislai, Bulgarija - 5, Kipras - 9, Čekija - 4, Islandija - 5, Latvija - 5, Lietuva - 6, Liuksemburgas - 6, Malta - 2, Slovakija - 14 žaislų.

Degumo reikalavimų neatitiko 1 žaislas iš Kipro.

Elektrinių savybių reikalavimų neatitiko 2 žaislai iš Kipro, ir po 1 žaislą iš Latvijos, Liuksemburgo, Maltos ir Slovakijos.

Reikalavimų pagal cheminių savybių vertinimą neatitiko po 1 žaislą iš Čekijos ir Islandijos, po 2 žaislus iš Maltos ir Latvijos, po 4 iš Lietuvos ir Slovakijos, po 5 iš Liuksemburgo ir Kipro.

6. Vartotojams parduodamų prekių atitikties ženklavimo, saugos ir energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: pradžia – 2019 m. birželio 3 d., pabaiga – 2019 m. rugpjūčio 30 d.

Vartotojams parduodamų prekių atitikties ženklavimo, saugos ir energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinimo programos (toliau – Programa) tikslas siekti, kad Lietuvoje realizuojama buitinė technika atitiktų teisės aktų, reglamentuojančių jų saugą, ženklavimą, informacijos vartotojams teikimą, reikalavimus bei energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus.

Kad įvertinti situaciją rinkoje (pasirinkta pagrindinė tikrinamų prekių grupė – Skalbyklės) Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba organizavo ir atliko Vartotojams parduodamų buitinių prekių atitikties ženklavimo, saugos ir energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinimo programą.

Vykdomos programos metu buvo tikrinami ekonominės veiklos vykdytojai prekiaujantys buitinėmis skalbyklėmis, buitinais elektriniais šaldytuvais, šaldikliais ir jų deriniais, indaplovėmis, televizoriais, elektriniais šviestuvais.

Tikrinant atitiktį energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reikalavimams vadovaujamosi šiais teisės aktais:

- a. 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES;
- b. 2010 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1059/2010, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES nustatant buitinių indaplovių ženklavimo energijos vartojimo efektyvumo etikete reikalavimus;
- c. 2010 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1060/2010, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES nustatant buitinių šaldymo aparatų ženklavimo energijos vartojimo efektyvumo etikete reikalavimus;
- d. 2010 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1061/2010, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES nustatant buitinių skalbyklių ženklavimo energijos vartojimo efektyvumo etikete reikalavimus;
- e. 2010 m. rugsėjo 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1062/2010, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES nustatant televizijos aparatų ženklavimo energijos vartojimo efektyvumo etikete reikalavimus;
- f. 2012 m. liepos 12 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 874/2012, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES nustatant elektros lempų ir šviestuvų energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reikalavimus.

Papildomai buvo tikrinama, ar prekės turi naudojimo instrukcijas valstybine kalba bei ar ant prekių įspėjamieji saugos užrašai pateikiami valstybine kalba. Objektai buvo parenkami taip, kad kuo plačiau apimti visus regionus. Buvo tikrinami ir dideli prekybos centrai, ir ekonominės veiklos vykdytojai, turintys po vieną parduotuvę. Patikrinimai buvo atliekami visoje Lietuvos teritorijoje, neišskiriant ir mažesnių miestelių parduotuvių.

Programos metu buvo patikrinta 81 prekybos buitine technika vieta (atlikta patikrinimų) ir 19 patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai. Viso buvo patikrinta 1755 vnt. skirtingų modelių gaminių, kuriems nustatyta energijos efektyvumo ženklavimo sistema, ir iš jų 196 modeliai (23,5 %) buvo parduodami su pažeidimais (826 modeliai skalbyklių, iš kurių 84 buvo su pažeidimais (10,26 %). Nustatyti pažeidimai buvo šie:

Reglamentų, kuriais nustatoma energijos efektyvumo ženklavimo sistema, pažeidimai – 34 modeliai (iš jų skalbyklių – 8);

ženklavimo pažeidimai (įspėjamieji užrašai) – 3 modeliai;

nepateikta EB atitikties deklaracija – 39 modeliai (iš jų skalbyklių – 12);

nepateikta naudojimo instrukcija lietuvių kalba – 83 modeliai (iš jų skalbyklių – 57);
 nepažymėta CE ženklu – 14 modelių;
 nepateikta deklaracija dėl pavojingų medžiagų panaudotų gaminiuose (RoHS)– 23 modeliai
 (iš jų skalbyklių - 7).

Patikrinimų rezultatai pagal grupes:

Nr.	Eil.	Produktų grupė	Patikrinta modelių	Patikrinti modeliai su pažeidimais
	1	Skalbyklės	826	84
	2	Šaldytuvai, šaldikliai bei jų deriniai	134	18
	3	Indaplovės	36	3
	4	Televizoriai	331	38
	5	Elektriniai šviestuvai	428	53
		Viso:	1755	196

Programos metu nustatytų pažeidimų procentas (23,5 %) yra aukštesnis už vidutinį metinį (20,18 %) elektrotechnikos gaminių pažeidimų procentą ir atkreipiant dėmesį į tai, kad nustatyti pažeidimai yra rimti, manome, kad 2020 metais reikia padidinti patikrinimų skaičių šioje srityje bei parengti panašias produktų saugos tikrinimo programas.

Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad 21 atveju nepateikta energijos vartojimo ženklavimo etiketė, tačiau dažniausiai tai įvyko dėl pardavėjų kaltės, nes gamintojai tokias etiketes yra pateikę.

7. Avalynės ženklavimo ir vaikiškos avalynės saugos tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: 2019 m. liepos 1 d., pabaiga – 2019 m. rugpjūčio 30 d.

Programos tikslas – įvertinti situaciją prekybos vietose kuriuose parduodama avalynė bei siekti, kad į Lietuvos rinką tiekiami atitiktų taikomus teisės aktų reikalavimus bei būtų saugi vartotojams ir ypač pačiai pažeidžiamiausiai vartotojų grupei – vaikams iki trijų metų amžiaus. Patikrinimu metu buvo tikrinama ar parduodama avalynė atitinka reikalavimus, nustatytus Medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės sudedamosioms dalims gaminti, ženklavimo techniniame reglamente (toliau – Reglamentas). Vaikiškos avalynės, skirtos vaikams iki 3 metų amžiaus, avalynės atitiktis vertinama pagal Reglamento reikalavimus bei kartu žiūrima, ar avalynėje esančios dekoratyvinės detalės/papuošimai yra tinkamai pritvirtintos ir, ar nesukelia pavojaus

(gali atsiskirti), t. y. ar atitinka žaislų saugos darniojo standarto LST EN 71-1:2014+A1:2018 Žaislų sauga. 1 dalis. Mechaninės ir fizikinės savybės reikalavimus dėl mažų dalių, kurios visiškai telpa į mažų dalių cilindrą.

Visi Tarnybos regionų rinkos priežiūros skyriai atliko po 10 batais prekiaujančių įmonių patikrinimų. Kiekvienas Regiono rinkos priežiūros skyrius atrinko bandymams po dvi vaikiškos, skirtos vaikams iki trijų metų amžiaus, avalynės poras turinčias dekoratyvinių detalių/papuošimų. Atlikta 40 patikrinimų, 32 patikrinimų metu pažeidimų nenustatyta. 4 patikrinimų metu rasta, jog pardavimui pateikta avalynė nepaženklinta teisės aktų nustatyta tvarka.

Programos vykdymo metu buvo atrinkti vaikiškos avalynės gaminiai, turintys dekoratyvinių detalių/papuošimų. Atrinkta 10 bandinių. Bandymai atlikti UAB „Areta“ Žaislų ir chemijos gaminių bandymų laboratorijoje. Atlikus bandymus pagal vaikų amžiaus grupę „Jaunesni kaip 3 metų vaikai“, nustatyta 4 bandinių neatitiktis pagal standarto 5.1 b) punktą (Bandant pagal 8.4.2.1 (tempimo bandymas, bendrosios nuostatos) neturi susidaryti jokių žaislų dalių, kurios, neatsižvelgiant į jų padėtį, neturi visiškai tilpti į cilindrą, bandant pagal 8.2 (smulkių detalių cilindras).

8. Žvejybai skirtų prekių parduotuvėse parduodamų chemijos prekių ir prekių, kurioms būtina pateikti naudojimo instrukcijas, tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: 2019 m. liepos 1 d., pabaiga – 2019 m. rugsėjo 27 d.

Žvejybai skirtų prekių parduotuvėse parduodamų chemijos prekių ir prekių, kurioms būtina pateikti naudojimo instrukcijas, tikrinimo programa buvo vykdoma siekiant įvertinti situaciją prekybos vietose, kur parduodamos prekės skirtos mėgėjiškai žvejybai ir, ar į Lietuvos rinką tiekiamos chemijos prekės atitinka joms taikomų teisės aktų ir standartų reikalavimus bei yra saugios vartotojui ir, ar vartotojas įsigydamas prekes gauna visą būtiną informaciją, reikalingą saugiam ir tinkamam prekės naudojimui.

Programos metu tikrinant chemijos prekes buvo tikrinimas ženklinimas; privalomieji bei lydintys dokumentai ir, esant pagrįstam įtarimui, imami bandiniai. Tikrinant gelbėjimosi liemenes, vertinama jų atitiktis Reglamentui (ES) 2016/425 t. y. ar prekė pažymėta CE ženklu, ar pateikta naudojimosi instrukcija valstybine kalba, ar pateikta atitinkanti Reglamento (ES) 2016/425 reikalavimus CE atitikties deklaracija, ar pateiktuose dokumentuose (atitikties deklaracijoje; instrukcijose) pateikta nuoroda į taikomus standartus, ar nurodytas paskelbtosios įstaigos pavadinimas, adresas ir identifikacinis numeris ir gamintojo arba jo įgaliotojo atstovo pavadinimas ir adresas. Tikrinant prekybos vietas, buvo

tikrinamos prekės, kurioms privalomai turi būti pateikiama naudojimo instrukcija pirkimo metu (elektrotechnikos ir elektronikos prekės, kita įvairi įranga).

Programos vykdymo metu visų regionų rinkos priežiūros skyriai tikrinamus ekonominės veiklos vykdytojus pasirinko patys.

Buvo atlikti 67 patikrinimai mažmeninės prekybos įmonėse, prekiaujančiose žvejybai skirtomis prekėmis. Patikrintos prekių grupės – cheminės medžiagos ir mišiniai, asmeninės apsaugos priemonės, elektrotechnikos gaminiai. 18 (aštuoniolikos) patikrinimų metu pažeidimų nenustatyta – buvo prekiaujama prekėmis, atitinkančiomis jas reglamentuojamų teisės aktų reikalavimams. 49 (keturiasdešimt devynių) patikrinimų metu nustatyti pažeidimai.

Patikrinimų metu nustatyta, kad:

Penkiose įmonėse buvo parduodami cheminiai mišiniai (klėjai, silikoninis tepalas, impregnantai), kurių ženklime nenurodyta privaloma informacija valstybine kalba, t. y. nenurodytas gaminio pavadinimas, paskirtis, naudojimo ypatumai, cheminio mišinio tiekėjo pavadinimas, adresas ir telefono numeris, signalinis žodis, cheminės medžiagos sudėtis, pavojingumo bei atsargumo frazės, nurodytos pavojaus piktogramos neatitinka reikalavimų bei nepateiktos naudojimosi instrukcijos. Penkiose įmonėse buvo prekiaujama pasibaigusio tinkamumo naudoti termino cheminiais preparatais (klėjais, silikoniniais tepalais). Septyniose įmonėse nustatyti ženklavimo pažeidimai.

Aštuonios įmonės realizavo asmenines apsaugos priemones (toliau – AAP) (gelbėjimosi liemenės), kurių pateiktose instrukcijose ir ženklime nenurodyta informacija apie pavojų (kategorija), nuo kurio AAP yra skirta apsaugoti; nepateikta privaloma instrukcija, kurioje turi būti nurodyta – laikymo, naudojimo, valymo, priežiūros ir kt. informacija; AAP atitikties vertinime dalyvaujančios notifikuotos įstaigos pavadinimas, identifikavimo numeris. Penkiolikoje įmonių parduotuvėse parduodamoms asmeninėms apsaugos priemonėms (gelbėjimosi liemenės) buvo nepateiktos naudojimo instrukcijos lietuvių kalba arba pateiktos instrukcijos neatitinka reikalavimų, nepateiktos atitikties deklaracijos arba pateiktos atitikties deklaracijos neatitinka reikalavimų bei išpėjamieji užrašai neišversti į lietuvių kalbą.

9. Gleivių žaislų atitikties saugos reikalavimams tikrinimo programa. Programos vykdymo trukmė: 2019 m. rugpjūčio 23 d., pabaiga - 2019 m. gruodžio 31 d. Bandiniai atrenkami 2019 m. rugsėjo mėn.

Tikrinama ar realizuojami gleivių žaislai atitinka Žaislų saugos techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2011-04-01 įsakymu Nr.4-174 (toliau – Žaislų saugos

techninis reglamentas), EN 71-3: 2013 + A3: 2018 „Tam tikrų elementų migracija“ (paskutinė versija EN 71-3: 2019; įsigaliojo nuo 2019 05 23) reikalavimus dėl boro apribojimų. Bandymai atliekami projekto CASP 2019 Soft filled toys organizatorių lėšomis. Bandymai atliekami akredituotoje laboratorijoje RISE Research Institute of Sweden. Programa vykdoma (neatlikti programos vykdymo metu atrinktų žaislų bandymai); bandymams atrinkti 7 žaislai.

Direktoriaus pavaduotoja

Neringa Baronienė

Rinkos priežiūros planavimo ir
rizikos vertinimo skyriaus vedėjas

Arvydas Naina

PATIKRINIMAI PAGAL NE MAISTO PRODUKTŲ GRUPES

Gaminių grupės, paslaugų srities pavadinimas	Visi patikrinimai		Rinkos priežiūros patikrinimai	
	Atlikta patikrinimų ir pateikta išvadų	Nustatyti pažeidimai	Atlikta patikrinimų	Patikrinimai kurių metu buvo nustatyti pažeidimai
Trąšos	36	14	36	14
Naftos produktai	209	16	209	16
Transporto priemonių pakartotinės apdailos produktai	18	2	18	2
Dviračiai (tame tarpe ir minamosios važiuklės)	9	2	6	
Asmeninės apsauginės priemonės	61	36	59	34
Elektrotechnikos gaminiai	1231	247	571	148
Dujas deginantys prietaisai	17	5	15	5
Kėlimo reikmenys	4	1	1	1
Mašinos	91	23	35	12
Paprasti slėginiai indai	1		1	
Rišamosios medžiagos	2	1	2	1
Betonai ir skiediniai	39	11	38	1
Mūro gaminiai ir pagalbinių elementai	5		5	
Termoizoliacinės medžiagos ir gaminiai	19	3	19	3
Betoniniai, gelžbetoniniai ir natūralaus akmens gaminiai	6		6	
Langai ir durys	60	23	15	9
Medienos gaminiai, konstrukcijos ir jų elementai	15	2	12	1
Stogo dangos ir gaminiai	15	2	9	2
Grindų, sienų ir lubų dangos	55	10	44	9
Hidroizoliacinės, sandarinančios medžiagos ir gaminiai	4	1	4	1
I kategorijos dažai ir lakai	23	1	23	1

Šildymo, vandentiekio ir vėdinimo įrenginiai	39	9	37	7
Kiti statybos produktų gaminiai	22	3	5	2
Nauji karšto vandens katilai	16	2	14	1
Žaislai	181	83	170	77
Cheminės medžiagos ir preparatai	159	79	155	78
Plovikliai	56	32	56	32
Biocidiniai produktai	41	17	41	17
Medžiagos ir gaminiai, skirti liestis su maistu	10	2	6	2
Kosmetikos gaminiai	133	45	126	42
Tekstilės gaminiai	338	111	55	21
Odos gaminiai ir avalynė	968	454	86	14
Tabakas ir tabako gaminiai	91	1	91	1
Baldai ir baldinės medžiagos	171	50	34	14
Kiti gaminiai	200	47	64	24
Transporto priemonių sudėtinės dalys	103	28	72	24
Dujų balionai	2		2	
Slėginiai įrenginiai	9	4	9	4
Mokyklinės prekės	34	6	31	6
Mokykliniai vadovėliai ir kitos knygos	3	2	3	2
Vaikų vežimėliai	19	2	7	
Žiebtuvėliai	26	5	26	5
Pakuotės	63	17	63	17
Gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemų (GASS) įranga	4	1	4	1
Glaistai ir pigmentai	9	5		
SND balionai	32	8		
Metalinės konstrukcijos ir jų elementai	3		3	
Dūmtraukiai, dūmtraukių sistemų elementai	1	1	1	1
44 Mediena ir medienos produktai (Reglamentas (ES) Nr. 995)	21	4	21	4
47 Medienos arba kitų pluoštinių medžiagų plaušiena, išskyrus iš bambuko pagamintus ir perdirbti skirtus produktus (atliekos ir liekanos) (Reglamentas (ES) Nr. 995)	1	1		
9403 Mediniai baldai ir jų dalys (Reglamentas (ES) Nr. 995)	1		1	
Iš viso gaminių:	4676	1419	2311	656

Autoserviso paslaugos	24	3		
Medžio apdirbimo, baldininkų paslaugos	23	1	4	1
Cheminio valymo ir skalbimo paslaugos	20	7	7	2
Avalynės, drabužių, odos ir kailių siuvimo ir taisymo paslaugos	2	1		
Kitos paslaugos	48	8	8	5
Iš viso paslaugų:	117	20	19	8
Iš viso:	4793	1439	2330	664